

ՍՈՒՐԲ ՍԱՐԳԻՍ

Սուրբ Սարգիս հայ հաւատացեալներու կողմէ ամենէն սիրուած սուրբերէն մէկն է: Տօնին ամբողջական անունն է. **«Տօն սրբոցն Սարգիսի զօրավարին, իր որդի Մարտիրոսին եւ տասնչորս զինուորներուն»:** Տարուան մէջ այս տօնը, ինչպէս ուրիշ շատ ու շատ տօներ, յստակ օր մը չունի: Ընդհանրապէս կը տօնուի 11 Յունուար 15 Փետրուար թուականներուն մէջ, Շաբաթ օր մը: Տօնի նախընթաց Երկուշաբթի օրը կը սկսի Սբ. Գրիգոր Լուսատւիչի կողմէ հաստատած Առաջատրաց պահքը, որ տարուան առաջին պահքն է եւ կը տեւէ հինգ օր: Եւ քանի որ Առաջատրաց պահքին անմիջապէս կը յաջորդէ Սբ. Սարգիսի տօնը, ժողովուրդը շատ յաճախ այս պահքը կը կոչէ Սբ. Սարգիսի պահք:

Ո՞վ էր Սուրբ Սարգիս

Սբ. Սարգիս ծագումով յոյն էր եւ հռոմէական քաղաքացի: Ծնած է Կապադովկիոյ մէջ: Ան ապրած է Դ դարուն: Հռոմի Կոստանդիանոս կայսէր կողմէ (337 թ.) զօրապետ կարգուած է իր ծննդավայրին մէջ:

Շատ կանուխ տարիքին ընդունած է քրիստոնէութիւնը եւ վարած է բարեպաշտ եւ առաքինի կեանք մը՝ հաւատարիմ քրիստոնէական հաւատքին: Յուլիանոս Ուրացող կայսէր (361-363 թթ.) քրիստոնէաներու նկատմամբ սկսած հալածանքներու օրերուն Սբ. Սարգիս իր որդի Մարտիրոսին հետ փախուստ կու տայ Հայաստան: Հոս կարճ ժամանակ մը կենալէ ետք, կ'անցնի Պարսկաստան, ուր պարսից Շապուհ Բ Արքան (310-379 թթ.) իրեն կը նշանակէ պարսկա-հռոմէական սահմաններու սահմանապահ զօրապետ: Կարճ ժամանակի ընթացքին ան իր քաջագործութիւններու եւ յաղթանակներու շնորհիւ մեծ յարգանք եւ հեղինակութիւն կը վայելէ:

Օր մը սակայն կը բացայայտուի անոր քրիստոնէայ ըլլալը: Շապուհ արքան կը փորձէ համոզել անոր հրաժարելու քրիստոնէութենէ: Սբ. Սարգիս ոչ միայն չընէր արքայի ըսածը, այլեւ ջերմօրէն կը պաշտպանէ քրիստոնէական հաւատքը. *«Ես կը հաւատամ մէկ Աստուծոյ, Ամենասուրբ Երրորդութեան, որ ստեղծած է երկինքն ու երկիրը: Կրակն ու կուռքերը ի բնէ աստուած չեն: Ես որ հողեղէն մարդ մըն եմ, կրնամ փճացնել զանոնք»:* Եւ խօսքէն գործի անցնելով կը կործանէ կրակի ատրուշանը եւ կը մարէ կրակը: Չայրացած ամբոխի կողմէ իր աչքերուն առջեւ կը սպանուի իր զաւակը՝ Մարտիրոս: Թագաւորին հրամանով Սարգիս կ'առաջնորդուի դարձեալ բանտ: Պարսից շահը կը յուսայ չարչարելով ու տանջելով պիտի կարենայ զինք կրակապաշտ դարձնել եւ օգտուիլ իր զինուորական կարողութիւններէն ու քաջագործութիւններէն: Սակայն Սարգիս հաստատ կը մնայ իր հաւատքին վրայ եւ շահը զայն գլխատելու դատավճիռ կու տայ: Գլխատուելէ առաջ Սարգիս զօրավար հետեւեալ աղօթքը կ'արտասանէ. *«Ով Տէր, Քրիստոս Աստուած իմ, անոնք որ կը յիշեն իմ անունս իրենց ներութեան մէջ եւ կը կատարեն իմ նահատակութեանս յիշատակը ուխտով ու պատարագով, ինչ որ ուզեն Քեզմէ, լսէ անոնց եւ շնորհէ իրենց խնդրանքը»:* Երկինքէն ձայն մը կը պատասխանէ անոր. *«Պիտի տամ քու խնդրածդ եւ պիտի կատարեմ աղաչանքդ. իսկ դուն եկուր վայելէ քեզի համար պատրաստուած բարիքները»:* Դահիճը կը գլխատէ զինք: Իր զինուորներէն 14 հոգիներ, որ ընդունած էին քրիստոնէութիւնը, կը փորձեն զօրավարի մարմինը առնել եւ պատուով թաղել, բայց անոնք ալ կը նահատակուին նոյն կերպով: Հաւատացեալներ կը յաջողին գտնել նահատակ զօրավարին մարմինը: Չայն կը տեղափոխեն Ասորիք եւ կ'ամփոփեն հոն:

5-րդ դարուն Սբ. Մեսրոպ Մաշտոց Ասորիք հանդիպելով, Սբ. Սարգիսի մասունքներեն կը բերէ Հայաստան եւ կ'ամփոփէ ներկայ Հայաստանի Հանրապետութեան Աշտարակ քաղաքէն ոչ հեռու գտնուող Կարբի ասանի մէջ: Այնուհետ դարերու ընթացքին կառուցուած են բազում եկեղեցիներ Սբ. Սարգիսի անունով: Այդ եկեղեցիներու մէջ եւ նաեւ այլոյր կարելի է հանդիպիլ Սբ. Սարգիսի սրբապատկերներուն, ուր ան կը պատկերուի ճերմակ նժոյգի մը վրայ եւ նիզակով կը ճզմէ վիշապը, որպէս խորհրդանիշ չարին դէմ իր տարած յաղթանակին: 12-րդ դարուն Սբ. Ներսէս Շնորհալի Կաթողիկոս մասնաւոր Շարական մը կը գրէ Սուրբ Սարգիսի տօնին երգելու համար: Հաւատացեալներ զինք կը կոչեն «անյաղթ վկայ եւ կատարիչ ամենայն խնդրուածոց»:

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՍՈՎՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Սուրբ Սարգիս Եկեղեցի-Ճակատամաս

Ժողովրդական պատումներու համաձայն Սբ. Սարգիսը աղջիկ մը փախցուցած կ'ըլլայ: Հետեւաբար երիտասարդները ջերմ համակրանք ունին անոր նկատմամբ: Անոնք կը հաւատան եւ կը խորհին, որ Սուրբը իրենց զգացմունքները լաւ կը հասկնայ, կ'օգնէ իրենց եւ իրենց երագները կ'իրականացնէ: Այս պատճառով երիտասարդներ, մանաւանդ աղջիկներ, Սբ. Սարգիսին տօնը կանխող օրերուն եռօրեայ կամ հինգօրեայ ծոմ կը պահեն եւ կը հայցեն Սուրբին բարեխօսութիւնը, որպէսզի իրականանայ իրենց երագներն ու ցանկութիւնները:

Ուրիշներ, սիրահարուած երիտասարդներ եւ աղջիկներ, ծոմապահութեան վերջին օրը, Ուրբաք երեկոյեան կ'ուտեն մաքուր ալիւրով պատրաստուած խիստ աղի բլիթ մը եւ առանց ջուր խմելու կը քնանան: Եթէ երագին մէջ իրենց սիրած տղայէն կամ աղջիկէն խմելու ջուր առնեն, ուրեմն իրենց նպատակներն ու ցանկութիւնները կ'իրականանան:

Սուրբ Սարգիս Տօնակատարութիւն-Երեւան

Հին ատեններ մարդիկ կը հաւատային, որ տօնի նախընթաց գիշերը Սբ. Սարգիս ձիով կ'անցնի տուներու վրայէն: Այս պատճառով տուներու տանիքներուն վրայ փոխինձ (ալիւրի եւ ցորենի խառնուրդ) կը դնէին եւ եթէ յաջորդ օրը անոր վրայ գտնէին ձիուն պայտին հետքերը, գայն կը կերցնէին երիտասարդներուն, որպէսզի անոնք հասնին իրենց մուրագին:

Ասոնք ժողովրդական ասանդութիւններ են: Էականը աղօթքն է առ Աստուած Սբ. Սարգիսի բարեխօսութեամբ: Աստուած է, որ Սուրբի բարեխօսութեամբ կը պատասխանէ մեր աղօթքներուն:

Քանի մը տարի առաջ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գաբեգին Ք Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը Սբ. Սարգիսի տօնը հռչակած է իբրեւ **երիտասարդներու օրհնութեան օր**: Այդ օր երիտասարդներ կ'երթան եկեղեցի, կ'աղօթեն առ Աստուած, կը հայցեն Սուրբին բարեխօսութիւնը եւ կը ստանան հոգեւորականին օրհնութիւնը:

HL. SARKIS

Der Hl. Sarkis ist einer der beliebten und populärsten Heiligen der Armenischen Kirche. Der Gedenktag heißt im Kirchenkalender: „**Gedenktag an den Hl. Sarkis, seinen Sohn Martiros sowie 14 Soldaten**“. Hl. Sarkis hat keinen festen Gedenktag im Jahr. An ihn wird jedes Jahr grundsätzlich an einem Samstag zwischen 11. Januar und 15. Februar gedacht.

Wer war Surp Sarkis?

Der Hl. Sarkis war griechischer Abstammung und römischer Bürger. Sein Geburtsdatum ist uns unbekannt. Es ist anzunehmen, dass er in Kappadokien zur Regierungszeit Kaiser Konstantin 1. (306-337) geboren wurde und schließlich für ihn in der Armee diente.

Bereits in seiner Jugendzeit nahm er das Christentum an, führte ein frommes und tugendhaftes Leben und blieb immer dem christlichen Glauben treu. Während der Regierungszeit von Kaiser Julian, genannt der Abtrünnige (361-363), der angefangen hat den Christen wieder zu verfolgen, geriet auch Sarkis in Schwierigkeiten und musste das Land verlassen und in ein anderes Land ziehen. So kam Sarkis mit seinem Sohn Martiros nach Armenien und stellte sich in den Dienst des armenischen Königs Tiran (342-350). Nach einer kurzen Zeit musste er auch Armenien verlassen und nach Persien fliehen.

Der persische König Schapur II. (310-379) benannte Sarkis als Befehlshaber im persischen Heer für die Grenzgebiete zum Römischen Reich. Innerhalb kurzer Zeit wurde er durch seine Heldentaten und Siege bekannt und beliebt. Aber es dauerte nicht lange, dass König Schapur vom seinen Christ sein und von den Bekehrungen seiner Soldaten erfuhr. Da rief er Sarkis zu sich und befahl ihm, die heidnischen Götter und das Feuer anzubeten. Sarkis lehnte dies ab und verteidigte mutig den wahren christlichen Glauben: *„Ich glaube an dreieinigem Gott, den Schöpfer des Himmels und der Erde. Die Figuren der Götter, die du hast, und das Feuer im Tempel von Menschen gemacht sind und haben keine göttliche Kraft. Ich als ein irdischer Mensch kann sie zerstören“*. Sogleich begann er die Figuren zu zerstören und das Feuer zu löschen. In der dadurch entstandenen Verwirrung wurde der Martiros vor seinen Augen durch die überreizte Menge getötet. Sarkis wurde wieder ins Gefängnis gebracht. Der König erhoffte, Sarkis durch Foltern zur „Reue“ zu zwingen und ihn so für seine Armee zu gewinnen. Als dies nicht erfolgte, wurde Sarkis im Jahre 363 zum Tode verurteilt. Vor der Urteilsvollstreckung betete Sarkis folgendermaßen: *„Oh, Herr, Christus mein Gott, diejenigen, die in ihren Schwierigkeiten meines Namens gedenken und in Erinnerung meines Martyrertodes durch Gelöbnis und Gottesdienst gedenken, so erhöre sie und gewähre denen alles, was sie von dir erbitten“*. Eine Stimme vom Himmel antwortet ihm: *„Ich werde deiner Bitte entsprechen und dein Ersuchen erfüllen. Komm zu mir und empfang dein Heil“*. In diesem Augenblick wird er enthauptet.

St. Sarkis Kirche in Teheran am 24. April

Der Leichnam des Hl. Sarkis wurde von vierzehn Soldaten, die das Christentum angenommen haben, bestattet, wofür auch sie alle den Märtyrertod erleiden mussten. Die Gläubigen finden die Leichen von Sarkis und Martiros sowie der anderen 14 Martyrer, bringen nach Assyrien und bestatten dort.

St. Sarkis Kirche in London

Im 5. Jahrhundert brachte der Hl. Mesrop Maschtoz, als er in Assyrien war, die Reliquien des Hl. Sarkis in die armenische Ortschaft Karbi (nicht weit von der Stadt Ashtarak in der Republik Armenien). Er ließ dort eine Kirche bauen, die auch heute noch ein beliebtes und gern besuchtes Ziel vieler Menschen ist. Während der Jahrhunderte wurden sowohl in Armenien als auch in der Diaspora viele Kirchen errichtet und dem Hl. Sarkis gewidmet. Oft gibt es in diesen Kirchen auch ein Bild vom Hl. Sarkis auf einem weißen Pferd. Er zerdrückt den Kopf eines Drachen, als Symbol seines Sieges über den Bösen. Im 12. Jahrhundert schrieb Hl. Nerses der Begnadete (Schnorhali) einen Kirchenhymnus speziell für den Gedektag des Hl. Sarkis, der bis jetzt am seinen Gedenktag gesungen wird.

Die Gläubigen bezeichnen ihn als „*unbesiegter Zeuge und Gönner aller Fürbitten*“.

Vor einigen Jahren erklärte **S. H. Garegin II.**, Katholikos Aller Armenier, den Gedenktag des Hl. Sarkis als **Tag der Segnung der Jugend**. Am diesen Tag gehen viele Jugendliche zur Kirche, beten an Gott, ersuchen die Fürbitte des Heiligen und empfangen den Segen Gottes durch einen Geistlichen.

*Archimandrit Serovpe Isakhanyan
Februar 2009*